

در آمدی بر درمان اعتیاد به روش سم زدایی

بهاره نامیار

کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی

سرشناسه	:	نامیار، بهاره، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام	:	درآمدی بر درمان اعتیاد به روش سمزدایی/ بهاره
پدیدآور	:	نامیار، ویراستار سمیه ابراهیمی.
مشخصات نشر	:	تهران: نو نگارش نوین، ۱۳۹۶.
مشخصات	:	۱۰۴ ص؛ ۵/۲۱×۱۴ سم.
ظاهری	:	
شابک	:	۱۲۰۰۰۰ ریال ۱-۴-۹۷۹۵۷-۶۰۰-۹۷۸:
ضمیمه فهرست	:	فیا
نویسنده	:	
موضوع	:	اعتیاد -- درمان
موضوع	:	Drug addiction -- Treatment
موضوع	:	سمزدایی (بهداشت)
موضوع	:	Detoxification (Health)
شناسه افزودن	:	ابراهیمی، سمیه، ۱۳۶۱ خرداد -، ویراستار
رده بندی کنگره	:	۳۹۶ ۲۵۲/ن/۵۶۶ RC
رده بندی دیویی	:	۱۶۰/۶۵۰
شماره	:	۸۱۱/۸۹
کتابشناسی ملی	:	

انتشارات نو نگارش نوین

تهران، میدان انقلاب، ابتدای خ ۱۲ فروردین، سلمان نازان، ط زیرین پ ۱۶/۲

۶۶۹۵۵۰۰۴ - ۰۲۱ ۹۶۰۹۹۰۶

عنوان: درآمدی بر درمان اعتیاد به روش سمزدایی

تألیف: بهاره نامیار

ویراستار: سمیه ابراهیمی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

شابک: ۱-۴-۹۷۹۵۷-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

تیراژ: ۲۰۰ نسخه

کلیه حقوق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

۷.....	پیشگفتار.....
۱۱.....	مقدمه.....
۱۳.....	فصل اول: تاریخچه.....
۱۵.....	تاریخچه.....
۱۶.....	معاریفی از سم زدایی.....
۱۹.....	انواع سم زدایی از نظر ساختار.....
۲۱.....	فصل دوم: پروتکل درمانی روش سم زدایی.....
۲۳.....	شاخص‌های موفقیت رجحان سم زدایی و پایدارسازی.....
۲۸.....	روش‌های سم زدایی:.....
۲۸.....	۱- سم زدایی خود به خود.....
۳۰.....	۲- سم زدایی با آگونیست‌های آلفا آدرنرژیک مانند کلونیدین.....
۴۹.....	۳- سم زدایی با داروهای آگونیست افیونی (سدین).....
۵۱.....	۴- سم زدایی با داروهای آگونیست - آنتاگونیست افیونی (بوپرنورفین).....
۵۹.....	۵- سم زدایی با داروهای آنتاگونیست افیونی (روسی سریع RD) فوق سریع (یا UROD) با نالتروکسان و نالوکسان.....
۵۹.....	۱- ۵- سم زدایی سریع.....
۶۶.....	۲- ۵- سم زدایی فوق سریع (UROD).....
۷۱.....	دلایل استقبال از روش سم زدایی فوق سریع.....
۷۱.....	تفاوت روش‌های سم زدایی.....
۷۲.....	شباهت‌های روش‌های سم زدایی.....

فصل سوم: معایب و محاسن سم زدایی..... ۷۵

سم زدایی خود به خودی..... ۷۷

سم زدایی با کلونیدین..... ۷۷

سم زدایی با داروهای مخدر مانند متادون و بوپرونورفین..... ۷۷

مزایای سم زدایی سریع..... ۷۹

رایای سم زدایی فوق سریع..... ۸۰

معایب سم زدایی..... ۸۳

عوارض سم زدایی فوق سریع (UROD)..... ۸۵

عوارض سم زدایی التراسون..... ۸۹

فصل چهارم: اصطلاحات تخصصی مربوط به فصل..... ۹۱

فصل پنجم: پیشنهادات و انتقادات به روش سم زدایی..... ۹۹

پیشنهادهای به روش سم زدایی..... ۱۰۱

انتقادات به روشهای سم زدایی..... ۱۰۱

منابع و مآخذ..... ۱۰۵

پیشگفتار

اعتیاد به مواد مخدر به عنوان یکی از مشکلات بهداشتی، درمانی و اجتماعی قرن حاضر شناخته شده است. اعتیاد نه تنها منجر به آسیب‌های بسیار شدید و عمیق جسمی و روانی در فرد می‌شود، بلکه آسیب‌های اجتماعی نظیر افزایش طلاق، بزهکاری، فحشا و بیکاری را نیز در بر دارد.

کوشش‌های بین‌المللی نه از اواسط قرن گذشته در زمینه تحریم تولید و توزیع مواد و جلوگیری از عرضه آن‌ها به عمل آمده بدلیل منافع سرشار ناشی از قاچاق مواد مخدر، تاکنون با موفقیت همراه نبوده است. با گسترش تولید و مصرف مواد مخدر و همچنین کشف و تولید غیرقانونی مواد روانگردان ترکیبی جدید در بسیاری از نقاط جهان، پیش‌بینی می‌شود. تولید، قاچاق و مصرف مواد مخدر و عوارض جسمی، روانی، اجتماعی و اقتصادی ناشی از آن به ویژه شیوع ایدز به عنوان یکی از مشکلات عمده جهانی در قرن بیست و یکم ادامه یابد.

بررسی‌های محدود انجام شده در زمینه میزان شیوع اعتیاد در ایران، همگی مؤید شیوع نسبتاً بالای اعتیاد در کشور هستند. با در نظر گرفتن نرخ ۳ درصدی رشد

جمعیت در طول دو دهه گذشته و شیوع بالاتر اعتیاد در گروه سنی ۱۸-۲۵ سال، بنظر می‌رسد که پدیده اعتیاد در دهه‌های آینده تظاهر انفجار آمیزی خواهد داشت.

اراه آمار دقیقی از تعداد معتادان کشور بدلیل آنکه در حال حاضر در جهان روش واحدی در زمینه همه‌گیری‌شناسی اعتیاد وجود ندارد عملی ناشی است. اما براساس حجم کشفیات مواد مخدر، آمار زندانیان قاچاقچی و اعتیاد و پذیرش معتادان در مراکز بازپروری تخمین‌هایی از تعداد معتادان در ایران ارائه گردیده است. تعداد معتادان تریاک در ایران در دهه ۱۹۷۰، به ششصد هزار نفر یا حدود دو درصد جمعیت کشور برآورد گردیده است. مطابق آمارهای منتشرشده از سوی ستاد مبارزه با مواد مخدر کشور (۱۳۷۷)، تعداد تقریبی معتادان کشور حدود ۱.۲۰۰.۰۰۰ نفر است و ۸۰۰.۰۰۰ نفر هم بصورت تفرنی از مواد اعتیادآور استفاده می‌کنند.

هم‌جواری کشور ایران با دو کشور اصلی تولیدکننده مواد مخدر یعنی افغانستان و پاکستان، موجب گردیده تا خاک ایران بهترین

راه عبور این مواد به کشورهای اروپایی باشد و در این نقل و انتقالات، مقداری از این مواد توسط افراد سودجو توزیع و پخش شده عده‌ای از افراد جامعه را به کام خود بکشاند. در صورتی که هر معناد، به طور متوسط عضوی از یک خانواده ۵ نفری باشد حداقل ۱۰ میلیون نفر از مردم کشور ما به نوعی با مشکل اعتیاد و پیامدهای هانی اجتماعی آن روبرو هستند.

ایران از جمله کشورهایی است که از چند قرن پیش با مشکل سوء مصرف مواد مخدر و اعتیاد به آنها روبرو بوده و اقداماتی در جهت جلوگیری از تولید و مصرف این مواد به عمل آورده است. این اقدامات که از دوران صفویه آغاز شده بود منجر به تصویب قوانین مدونی جهت منع کشت و معامله این مواد و تعقیب کیفری

یا درمان معتادان گردید. اکنون که آمار افراد گرفتار به این معضل زیاد است و بسیاری از خانواده‌ها را درگیر خود نموده است لازم است روش‌های ترک اعتیاد به صورت هر چه منسجم‌تر، کامل‌تر و منظم‌تر معرفی و ارائه گردد.

افزایش تنوع روش‌های کنترل و درمان و پراکندگی این روش‌ها را بر این داشت تا تا با معرفی روش‌های کنترل و ترک اعتیاد و ارائه راهکار در این زمینه سعی در یکپارچه سازی و انسجام هر چه بیشتر روش‌ها داشته باشیم تا به خوانندگان عزیز کمک شایانی در این زمینه داشته باشد. لذا این فصل با معرفی روش سم زدایی سعی بر بیشتر آشنا شدن افراد با این روش را دارد. لازم به ذکر است که این روش یک تعریف کلی دارد و به صورت جزء به جزء و به صورت جداگانه دارای زیر مجموعه می باشد. امید است با ارائه این مطالب گامی حتی کوتاه اما مفید در این زمینه برداشته شود و افرادی که واجد شرایط هستند بتوانند از مطالعه این کتاب استفاده بهره لازم را ببرند.

مقدمه

سم‌زدایی^۱ نخستین گام برای بیمارانی است که وارد برنامه‌های ترک مواد مخدر می‌شوند. سم‌زدایی به معنای اقدامات درمانی لازم برای رهایی از وابستگی فیزیولوژیک به مواد افیونی است. بر خلاف سم‌زدایی از الکل و سایر مواد که درمان سرپایی غالباً مؤثر است، سم‌زدایی از مواد مخدر، سم‌زدایی سرپایی مواد مخدر با موفقیت زیادی مواجه نمی‌گردد و در صورتی که پس از سم‌زدایی، بیمار از شرکت فعال در گروه‌های خودیاری و پیگیری درمانی خودداری نماید، اقدامات درمانی با موفقیت چندانی همراه نخواهد بود. به زبان ساده تر، سم‌زدایی بدن به استفاده از دارویی عادت کرده باشد قطع دارو باعث بروز نوسانات در تعادل ذهنی و جسمانی بدن می‌گردد. این امر می‌تواند عوارض ناخوشایندی را در پی داشته باشد و تنها می‌توان از طریق سم‌زدایی این عوارض را تحت کنترل در آورد. سم‌زدایی به رفع اثرات انزوا طلبی و گریز پیری کمک می‌کند. اما مشکلات روانی، اجتماعی و رفتاری مربوط به سوء استعمال را حل نمی‌کند. سم‌زدایی کامل یکی از مهمترین اهداف برنامه‌های درمانی محسوب می‌شود و می‌توان آن را پیش شرط درمان برخی از مشکلات پزشکی دانست. سم‌زدایی روش درمانی

^۱-detoxification

نیست، بلکه روشی برای کنترل نشانه‌های محرومیت مواد می‌باشد. سم زدایی را می‌توان با قطع یک باره مواد یا قطع تدریجی آن آغاز نمود. از متادون^۱، LAAM، کلونیدین^۲ و مسکن‌ها عمدتاً برای تسهیل در فرایند سم زدایی هرویین استفاده می‌شود. در این بین عمدتاً از متادون و بوپرنورفین^۳ استفاده می‌شود. سم زدایی به خودی خود باعث بهبود دراز مدت نمی‌شود. بلکه باید به آن به عنوان مرحله‌ای آماده سازی بیمار برای تداوم درمان حفظ وضعیت، پرهیز و تفریح به باز توانی نگریست.

به عنوان یک قاعده کلی بیمارانی که مدت وابستگی آنها بیش از یکسال نبوده و یا تبعات کمی در ترک مواد نداشته‌اند انتخاب مناسبی برای درمان نگامدارانه طولانی با ترکیبات مخدر نیستند. بنابراین برنامه درمانی آنان با هدف پرهیز کامل در دو مرحله صورت می‌پذیرد. در وهله اول سم زدایی به وسیله کنترل وابستگی جسمانی انجام می‌شود و سپس اقدامات پیشگیرانه از عود با کمک دارو و روشهای روانشناختی به اجرا در می‌آید.

۱ - Clonidine

۲-Methadone

۳- Buprenorphine